

Barne- Ungdoms- Og Familiedirektoratet v/Hanne Bjørnstad Dato: 15.03.2023

Postboks 2233 Dokumentnummer: 22/2651-9
3103 Tønsberg Deres referanse: 2023/51326-1
Saksbehandler: Arne Fagerland

Anmodning om ytterligere informasjon vedrørende Karmøy ungdomssenter

Innledning

Vi viser til brev datert 02.02.23 hvor dere anmoder om ytterligere informasjon før endelig behandling av klage på avslag om godkjenning av Karmøy ungdomssenter som barnevernsinstitusjon. Nedenfor svarer vi ut hvert av spørsmålene under aktuell overskrift.

1. En konkret beskrivelse av hvilket utfordringsbilde og hvilke atferdsuttrykk som vil kjennetegne barna med planlagt plassering på institusjonen, gjerne på en av de 6 langtidsplassene.

Svar: Som tidligere beskrevet skal Karmøy ungdomssenter være en omsorgsinstitusjon. Selv om frivillighetsprinsippet skal være fremtredende for plassering på Karmøy ungdomssenter så utelukker ikke det at ungdommenes utfordringer kan være komplekse og omfatte både sosioemosjonelle utfordringer og moderate adferds utfordringer. Utfordringene kan ha bakgrunn både i psykiske vansker, omsorgssvikt, traumer og tilknytningsvansker.

Grupesammensetning vil være avgjørende for å etablere et trygt og utviklende tilbud for de ungdommene som skal bo på Karmøy ungdomssenter. Her har vi som et kommunalt alternativ til institusjon en unik mulighet til å gjøre hyppige og grundigere vurderinger av hvilke ungdommer som vil kunne profittere på tilbudet. Dette fordi vi har et mer helhetlig bilde av ungdommene som vurderes plassert sammenlignet med statlige institusjoner som tar imot ungdommer fra hele landet. Denne forkunnskapen om ungdommene, samt god kjennskap til det lokale utfordringsbildet mener vi bidrar til større ro rundt plasseringene. Totalen her gir oss helt nye forutsetninger for å kunne forebygge at moderate utfordringsbilder skal eskalere.

Kort oppsummert så er utfordringsbildet på langtidsplasseringene ungdom med store omsorgsbehov. Det er gjort en vurdering av at de ikke kan plasseres i fosterhjem eller at det vil være vanskelig å finne et egnet fosterhjem. Videre vurderes det at plassering i ordinær institusjon vil være et for inngripende tiltak.

For å vise et eksempel som illustrerer hvordan vi tenker, så har vi en konkret case:

Jente som nå er blitt 16 år. Første kjennskap til jenta var for 5 år siden. Det har vært utfordrende å finne tiltak som hun har nyttiggjort seg positivt av. Det har vært uenighet mellom foreldrene. Den forelderen mente at hun burde plasseres i institusjon mens den andre forelderen ønsket å ha jenta hjemme. Jentas atferd og foreldrenes omsorgsevne samsvarte ikke med "ordinær institusjonsplassering". Det har vært igangsatt ulike hjelpetiltak rundt jenta. På tross av iverksatte hjelpetiltak har jenta hatt en negativ utvikling og status i dag er at hun nå bor på ordinær institusjon. Dersom vi hadde hatt et kommunalt institusjonsalternativ mener vi at jenta og foreldrene kunne fått et bedre tilbud, mer tilpasset jentas behov, på et tidligere tidspunkt. Vi kunne opprettholdt tett samarbeid med foreldrene og ressursene i jentas nettverk samtidig som hun fikk mer omfattende hjelp her på Karmøy, som kunne bidratt til i positiv endring og forhindret dagens institusjons plassering.

2. En konkret beskrivelse av hvilket utfordringsbilde og hvilke atferdsuttrykk som kjennetegner barna som kan få «Stop-opp» opphold for en avgrenset periode på institusjonen.

Svar: Utfordringsbildet som kjennetegner ungdommene på Stop- opp tilbudet kan ha en tilsvarende profil som de ungdommene hvor det er snakk om langvarig plassering, altså sosioemosjonelle utfordringer og moderate adferds utfordringer.

På samme måte som plasseringene av langvarig karakter kan utfordringene både ha bakgrunn i psykiske vansker, omsorgssvikt, traumer og tilknytningsvansker. Alvorlig atferdsproblematikk knyttet til rus, vagabondering og utagering vil ikke bli tatt inn på Stop-opp tilbud.

Inntak og iverksettelse av alle Stop- opp tiltak vil vurderes ut ifra den til enhver tid gjeldende situasjonen på langtidsplasseringene. Barneverntjenestens helhetlige tanke og ivaretagelse av den enkelte ungdom skal være grunnmuren i denne kombinasjonsmodellen av Stop-opp og «institusjon light». Således vil det ikke være noen fast «standard» på utfordringsbildet til ungdommene som tas inn på Stop-opp tiltaket, da dette ville ødelagt for den fleksibiliteten som tiltaket vil gi oss. Men det vil være et poeng at Stop-opp tilbudet er et alternativ for å unngå negativ eskalering. Kjennetegn for ungdommene som kan få Stop-opp opphold vil være at de står på kanten til å utvikle et varig negativt atferdsmønster.

Erfaringene fra de 2 øvrige «kommunale institusjonene» er også at dette samspillet mellom type Stop-opp og «lettere» institusjonsplasseringer lar seg gjennomføre og bærer positive sider ved seg. Erfaringer tilbakemeldt til oss er at ungdom som allerede bor på institusjon har vært gode støttespillere for nye ungdommer som kommer inn selv om de nye bare skal være der for en kortere periode. De fungerer da både som positive «storesøsken» og som historiefortellere.

3. En nærmere og mer konkret beskrivelse av eksklusjonskriterier enn det som er oppgitt i institusjonsplanens punkt 2.1.1. Hva er f.eks. «for høy risiko knyttet til sikkerhet» for andre ungdom? Og hvor går den nedre grensen for «alvorlig psykiatrisk ledelse». Vil f.eks. institusjonen ta imot barn som har depresjons- og angstlidelser, barn som driver selvskading el.?

Svar: Viser igjen til beskrivelse av utfordringsbilde og hvilke atferds uttrykk som vil kjennetegne barna med planlagt plassering på Karmøy ungdomssenter. For å tilbys plass på Karmøy ungdomssenter vil man alltid vurdere ut i fra sammensetningen i den ungdomsgruppen som til en hver tid har tilbud på Karmøy ungdomssenter. Som nevnt vil vi ikke tilby plass til ungdom med alvorlig atferdsproblematikk knyttet til rus, vagabondering og utagering. Følgelig vil dette også være eksklusjonskriterier.

Grensegangene her kan selvfølgelig være diskutabel, men utgangspunktet er at vi først og fremst skal jobbe for å forhindre/forebygge, og at vel etablerte utfordringer knyttet til rus, vagabondering og utagering hører til det mer "ordinære" institusjonstilbudet.

Videre vil ungdom med alvorlige psykiske lidelser eller spesielle omsorgsbehov knyttet til psykisk lidelser ikke være en del av målgruppen. Karmøy ungdomssenter skal være et omsorgstilbud hvor behandling ligger til de rette instanser i helsevesenet. Diagnoser som inngår i definisjonen for alvorlig psykisk lidelse¹ er ikke i målgruppen. Også her vil grensesnittet utfordre men som beskrevet over så må utfordringene kunne forenes med at Karmøy ungdomssenter tilbyr omsorgstilbudet, mens behandling ivaretas ved tilhørende hjelpeinstans.

4. En beskrivelse av om, og eventuelt hvilke forskjeller det er i behovene til barna som kan tas inn til midlertidig «Stop-opp» opphold og barna med mer planlagte plasseringer, herunder om det kreves ulik faglig tilnærming for å ivareta behovene til barna i de to gruppene.

Svar: Trygg tilknytnings basert omsorg med særlig fokus på barnas behov, kombinert med fokus på tydelige rammer/grenser og struktur ligger til grunn for alt arbeid på ungdomssenteret. Arbeidet med å fremme trygge og gode relasjoner mellom ungdom og voksne vil være en sentral fellesnevner.

Praktisk forskjell på Stop- opp sammenlignet med langtidsplassering vil være at Stop-opp har:

- Enda tettere samhandling og involvering med familie/fosterhjem
- Enda større fokus på trygging og sikkerhet
- Ulike rammer og rutiner. Fasetekning vil ikke være gjeldende
- Stop- opp har fokus på umiddelbar tilbakeføring/tiltak utenfor ungdomssenteret

Den faglige tilnærmingen vil i stor grad være den samme. Begrunnelsen for dette er at utfordringsbildet for Stop-opp plassene og langvarig plassering i utgangspunktet er det samme.

5. En beskrivelse av hvordan institusjonen vil ivareta behovet for trygghet og stabilitet for barna som oppholder seg på institusjonens langtidsplasser, i lys av at det kan tas inn barn og unge til mer avgrensede «Stop-opp» opphold i samme institusjonsavdeling til alle tider på døgnet.

Svar: Ungdommene som tas inn på Stop-opp må vurderes ut i fra ungdommene som allerede er på langtidsplassering. Dersom det vurderes at aktuell ungdom for Stop- opp vil utgjøre en uheldig sammensetning sett i forhold til ungdom som er på langtidsplasser, så vil det ikke bli gitt tilbud om Stop-opp.

Viser igjen til fordelene av å være lokalt forankret. Det gir oss følgende fortrinn:

- Større forkunnskap til ungdommene
- Økt nærhet til ungdommene sammenlignet med en statlig institusjon
- Ansatte med lett tilgang til det helhetlige utfordringsbildet til ungdommene som følge av umiddelbar nærhet til andre støttepersoner rundt ungdommen både i barnevernstjenesten og nettverket for øvrig

Denne kombinasjonen tror vi vil være vesentlig for å sikre ivaretagelse av behovet for trygghet og stabilitet på langtidsplasseringene til tross for at det kommer inn ungdom på Stop-opp tiltak.

For å sikre stabilitet og trygghet rundt ungdommene som oppholder seg på langtidsplasser vil det være essensielt for oss å rekruttere og etablere et trygt og stabilt personale. Trygge og stabile voksne vil bidra til trygge ramme rundt de som bor på Karmøy ungdomssenter. Videre vil det være planer for å ivareta trygghet dersom det oppstår uro i forbindelse med nye plasseringer.

Karmøy ungdomssenter vil være utformet på en slik måte at det oppleves som et godt sted å komme til. Bygget har også et ekstra og mer skjermet rom som kan bidra til å minimere uro dersom det eksempelvis kommer en plassering på nattestid. Her er det også tilgang via en egen inngang ved behov.

6. En beskrivelse av hva som skiller barn som kan tas inn til midlertidig «Stop-opp» opphold, fra barn befinner seg i en akutt krisesituasjon/som oppfyller vilkårene for akuttvedtak om omsorgsovertakelse etter barnevernsloven § 4-2 (tidligere barnevernloven § 4-6 annet ledd)?

Svar: Stop-opp vil kun iverksettes som et forebyggende tiltak for å hindre umiddelbar ytterligere eskalering av en utfordring. Inntaket henger sammen med en erkjennelse av behovet for hjelp fra ungdom og foreldre, samt et ønske og nødvendig motivasjon for å jobbe med utfordringene, selv ved et umiddelbart oppstått behov.

7. En tydeliggjøring av enslige mindreårige flytninger som del av målgruppen, herunder beskrivelse av:

Generell kommentar:

Pr i dag har ikke Karmøy vedtak til å ta imot/bosette enslige mindreårige flyktninger. Denne målgruppen blir kun aktuell dersom det blir politisk vedtatt. Plassen for enslig mindreårig ikke er en vesentlig del av tilbudet, men vi har valgt å ta det inn i planen for å vise det mulighetsrommet vi kan ha som kommunalt driftet tilbud. Dersom godkjenningmyndigheten anser det forenklende å ta ut denne målgruppen fra institusjonssøknaden, så kan den tas ut.

a. *om dette kun omfatter enslige mindreårige som har ferdigbehandlet søknad hos utlendingsforvaltningen og venter på bosetting*

Svar: En eventuell plassering av enslige mindreårige flyktninger vil foregå i samarbeid med flyktnings-tjenesten i Karmøy kommune. Tilbudet vil kun være aktuelt for enslige mindreårige som har fått ferdigbehandlet søknad hos UDI og venter på bosetting i kommune.

b. *om enslige mindreårige under 15 år og/eller over 15 år er omfattet*

Svar: Aldersgruppen for enslige mindreårige vil være den samme som ungdommene for øvrig, altså 13-18 år.

c. *hva slags behov de enslige mindreårige flyktingene vil ha, herunder om og eventuelt på hvilken måte behovene skiller seg fra behovene til de andre barna i målgruppen.*

Svar: Når det gjelder behov for de enslige mindreårige flyktingene, så vil de kunne skille seg fra det som er hovedmålgruppen for senteret. Oppfølgingen vil her ligge på flyktnings-tjenesten, og hvilke tiltak som eventuelt skal settes inn vil måtte foregå i samråd med dem.

d) *Hva slags faglig tilnærming som kreves for å dekke behovene til de enslige mindreårige*

Svar: Hvilken faglig tilnærming en skal tenke spesifikt for de enslige mindreårige, vil også skje i samråd med flyktnings-tjenesten. Men det som går på trygg tilnærmings basert omsorg er noe personalet vil være trent på, da det ligger til grunn i all oppfølging som blir gitt, så det vil en uansett kunne gi som et minimum for å dekke behovene til de enslige mindreårige.

Målgruppen enslige mindreårige omhandler kun de som har fått opphold og venter på bosetting enten i egen bolig eller fosterhjem. Det vi kan tilby blir omsorg i denne overgangsfasen. Eventuell behandling for traumer eller lignende vil måtte foregå innenfor helsetjenesten.

8. Beskrivelse av plan for bruk av 1. etasje i skolebygget

Svar: Det finnes per nå ingen andre planer for bygget utover det er satt av til Karmøy ungdomssenter. Det kommer ikke til å bli etablert annen drift i ledig areal i 1 etasje uten at det først blir vurdert om det er formålstjenlig for vår drift av senteret. Dette kan og vil således kunne skje i eventuell dialog og samhandling med godkjenningmyndigheten.

Oppsummering

Avslutningsvis så ønsker vi å påpeke at søknaden er utarbeidet etter mal for Gyda i Larvik og Storbakken i Alta. Karmøy har brukt mye ressurser på planlegging, og har hele tiden hatt som forutsetning at statlige myndigheter vil vurdere vår søknad etter samme kriterier som søknadene fra de to nevnte kommunene.

Som også diskutert på møte i desember 2022 så er vi i klar over at det vi søker om ikke er helt sammenlignbart med dagens regelverk for institusjon. Samtidig mener vi at modellen for Karmøy ungdomssenter er noe som vil bidra til at ikke bare vi, men også andre kommuner får et større handlingsrom til å kunne håndtere utfordringsbildet innenfor kommunalt barnevern.

Vi kunne i vårt tilsvaret valgt å legge oss nærmere det som er en tradisjonell institusjon, men da ville vi mistet den fleksibiliteten vi mener er nødvendig for å gi best mulig oppfølging for den enkelte ungdom.

Håper at vår tilbakemelding bidrar til tydeliggjøring, og ber om at dere tar kontakt dersom det fortsatt er uklarheter eller øvrige andre spørsmål.

Med vennlig hilsen

Arne Fagerland
barnevernleder

Dokumentet er godkjent elektronisk.